

# **Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak rapport - “Mervärde”**

**En kvalitativ undersökning om mervärdet, en lägesbild och underlag för  
förbättringsarbete av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak.**

Carl Möll, studerande, Master in Applied Cultural Analysis, Lunds Universitet, oktober 2024.

## Innehåll

|     |                                       |    |
|-----|---------------------------------------|----|
| 1.  | Introduktion: .....                   | 3  |
| 2.  | Individ: .....                        | 3  |
| 2.1 | Inblick: .....                        | 3  |
| 2.2 | Karriär: .....                        | 4  |
| 3.  | Organisationen:.....                  | 5  |
| 3.1 | Kunskap & erfarenhetsdelning:.....    | 5  |
| 3.2 | Resurs: .....                         | 7  |
| 3.3 | Marknadsföring: .....                 | 8  |
| 4.  | Samhället:.....                       | 10 |
| 4.1 | Resurseffektivitet & Hållbarhet:..... | 10 |
| 4.2 | Gränslösa lösningar:.....             | 11 |
| 5.  | Utmaningar och möjligheter: .....     | 12 |
| 5.1 | Språk & kultur: .....                 | 12 |
| 5.2 | Information:.....                     | 15 |
| 5.3 | Administration: .....                 | 18 |
| 6.  | Summering: .....                      | 20 |
| 6.1 | Gemensamma svar: .....                | 20 |
| 6.2 | En "dörröpnare": .....                | 21 |

## **1. Introduktion:**

Denna studie har haft som mål att skapa ett bredare kvalitativt underlag för det förbättringsarbete som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak arbetar med. Underlaget grundas på 12 djupgående intervjuer utspritt över de fyra olika insatsområdena. Grön omställning, Transport och mobilitet, Innovation och Entreprenörskap och Gränslös arbetsmarknad. Alla intervjuer är transkriberade på svenska för anonymitetens skull. I rapporten presenteras ett flertal citat från intervjuerna, i syfte av att låta projekten tala så mycket för sig själv som möjligt. Citaten är valda grundade på vilket citat som speglar den generella synen av projekten bäst. Tillägg i citaten, för kontext eller generalisering, som förekommer och som inte är den intervjuades egna ord, skrivs innanför hakparenteser.

Fokusområdet för studien ligger i att skapa en större förståelse om vad "mervärdet" innebär för projektdeltagarna utifrån tre generella nivåer. Individen, Organisationen och Samhället. Ytterligare presenteras också förbättringsförslag, konstruktiv återkoppling om vad projekten önskar att se mer av i framtiden eller vad Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak kan fortsätta att göra.

## **2. Individ:**

I detta stycke diskuteras vad mervärdet från ett Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekt betyder på individnivå. Två centrala mervärden har identifierats hos individen: Inblick och Karriär. I Inblick framförs mervärdet om hur det förekommer en konstruktiv perspektivförändring hos individen och en slags uppenbarelse om vilka resurser som finns tillgängliga i gränsområdet. Ytterligare, exempelvis hur ett gränsområde inte är en gräns eller barriär, utan snarare en möjlighet som inte är fullt utnyttjad ännu. I Karriär presenteras citat som visar hur folk har haft nytta i sin personliga utveckling.

### **2.1 Inblick:**

I intervjuerna framgick det att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekt innebar en utökad förståelse för sin egna gränsregion. På individnivå gav det alltså ett tydligt mervärde för projektdeltagare att röra sig omkring och möta andra från regionen:

"Men som person, tycker jag man får riktigt mycket kunskap om hur saker fungerar på andra sidan sundet, som man inte nödvändigtvis som dansk inte vet särskilt mycket om. Så det där med att få täta samarbetsrelationer med svenska kollegor är väldigt värdefullt. Både i relation till att förstå vad som händer på den svenska sidan, i vårt fall, mobilitet, men också bara en sådan grej som [...] - det är [kul] att träna sitt svenska, och börja att förstå svenska [...]. Bara att få ett bättre inblick i vad som händer på andra sidan i Skåne. Också bara sådär i samhället?"

För att precisera detta mervärde kan man även se citatet nedan:

“En jättestor möjlighet för att jobba med projekt på många olika nivåer och så det här internationella perspektivet med Danmark är ju väldigt givande. Man lär sig väldigt mycket från varandra, men också det här kulturella - liksom. Vi är väldigt nära varandra men vi jobbar väldigt olika. “

Mervärdet i form av inblick, begränsas alltså inte enbart till något kulturellt såsom språk eller kutym, utan även till en utvidgad samhällsförståelse.

## **2.2 Karriär:**

I förlängning av ovanstående del, så är det också uppenbart hos de intervjuade att ett deltagande i ett Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekt är en karriärutvecklare.

“Det är det [jag] får utav det personligt. Alltså, det att ha ett projekt för mig öppnar också några dörrar så att jag kan komma ut och presentera och ger ju självfallet mig själv något också. Samtidigt med att det är i projektets tjänst. Det är nog det jag hade sagt om vad det ger mig [att vara med i projektet].”

Ovanstående citat belyser en viktig punkt om Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekten. Projekten finns inte i ett vakuum. De agerar med andra enheter, organisationer och ämnesrelevanta aktörer. På så sätt, när man då beviljar projektet med resurser, tillåter ett sådant arbete att finnas, kan deltagaren på egen hand utveckla inte bara sitt projekt, men även sig själv. Detta speglas även i citatet nedan:

“Ja, man får ju relationer uppbyggda som är väsentliga för det arbetsområdet man är i. Och så får man också mobiliserat några kompetenser som man inte precis har nära själv, alltså geografiskt, men det är mycket om det där kompletterande kompetenser.”

För individen ger också projektet en möjlighet att utvidga sina egna vyer, som diskuterat ovan med inblick. För individen i arbetet kan det även underlätta att strukturera sin insats när det organiseras under ett projekt. Citatet nedan diskuterar hur:

“Alltså det att ha ett projekt är också en tillgång till att det ska vara ett start, mitten och slut. Alltså det är ett bra sätt att få partners samlade. Det hade vi kunnat göra utan att ha ett projekt, men här är det bara - [det hjälper i projektets flöde]. Det ger en ursäkt till att besöka folk [...]”

### **3. Organisationen:**

Vad får organisationer utav att vara delaktiga som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekt över gränsen? I denna del presenteras tre olika områden som projektdeltagare understryker har varit gynnsamma i deras organisation. Först, Kunskap & Erfarenhetsdelning där centrala lärdomar rörande insatsområden, ämnesområden och projektledning diskuteras. Ytterligare, Resurs, där de viktigaste verktygen för projektets realisering lyfts upp. Till sist, Marknadsföring. Mervärdet med Marknadsföring är som namnet avslöjar relaterat till det tillskott i resultatsförmedling, "branding" och erkännande som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak bidrar med.

#### **3.1 Kunskap & erfarenhetsdelning:**

Ett centralt mervärde som de intervjuade framhäver från sina samarbeten är huvudsakligen den ämnes- och projektrelevanta kunskapen de får av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekten. Organisationer kan använda sig av det rika kontaktnätverk som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak består av, liksom diskuterat i 2. Individ. Vare sig från projektrådgivare, sekretariatet eller från andra projekt, så finns det alltid någon som kan agera som bollplank för organisationerna.

Ett sådant här exempel understryks i följande citat:

"Vi tycker ju att man får riktigt mycket utav att - liksom de konkreta kunskapsdelning och 'erfarenhetsdelning' om vad som kan låta sig göras hos er, alltså hos oss, vad har man gjort tidigare? Man har ju ofta, iallafall de [partners] vi har med i projekten är ju enormt erfarna innanför [ämnesområdet] och känner till riktigt mycket nationellt som har blivit gjort."

Här beskrivs alltså en situation vart man har identifierat ett behov, hittat en projektpartner och etablerat en erfarenhetsdelning. Ytterligare exempel kan man se nedan från en annan intervju:

"[...] vi komplementerar varandra med kunskap och det är givetvis en styrka. Där jag tycker det blir spännande, och det fattas vi faktiskt att se hur det utvecklar sig, men det är hur det blir när vi kopplar på myndigheterna, i högre grad. Då tror jag faktiskt man kan börja se några skiljelinjer mellan länderna, men man vet ju redan man gör grejerna på lite olika sätt i Sverige än i Danmark [...]"

En av de naturgivna utmaningarna med att arbeta över gränsen, eller att försöka vara aktiv över gränsen generellt är ovetandet i hur man behandlar myndigheter och deras krav. Mervärdet med erfarenhetsdelning och kunskap generellt visar tydligt på att man som individuell organisation blir bättre rustad när man samarbetar och sparrar med en partner än om man hade försökt göra det själv.

“[...] man arbetar över gränsen för att få flera kompetenser i spel med problemformuleringen som i stora delar kräver en bred ämneskunskap i insatsen. Det kan Interreg facilitera. Du kan inte riktigt göra det här ordentligt i nationella projekt. Det är lite svårt för mig att se. För man hamnar i en ‘nationell ankdamm’ och jag vet inte exakt hur man är i Sverige, men det är rätt hopplöst här hemma [...]”

Citatet ovan nämner “ankdammen” som en metafor. Metaforen betyder i kortast summering en begränsad vilja eller förmåga att lämna sin egna sfär av intresse. Effekten blir att nya erfarenheter eller kunskap stryps och utbytet är obefintlig eller närmast obetydlig. Genom ett Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak samarbete kan denna “ankdamm” och mentala barriär minimeras. Denna observation är inte unik hos enstaka projekt utan har poängteras upprepade gånger. Citatet ovan ekar nästan identiskt i följande citat:

“ För [projektets] del så är det väl framför allt nyttja kunskapen i andra länder, framför allt Danmark då de är, vad ska man säga, de är väl världsledande på den här tekniken innanför [projektområdet] och har de bästa forskarna, så det är ett jättebra utbyte Sverige och Danmark däremellan.”

Kunskap och erfarenhetsdelning är ett kritiskt mervärde för många projekt. Vissa projekt nämner exempelvis hur det inte hade kunnat låta sig göras utan ett projektsamarbete över gränsen med den erfarenhet eller kunskap som grannlandet besitter. Ytterligare hur vissa länder är ledande innanför ett ämnesområde så att man inte uppfinnar “hjulet” två gånger. På så vis är mervärdet heller inte enbart en fråga om kultur, erfarenhet eller kunskapsutbyte, utan mer centralt en hållbarhetsfråga så resurser inte används på något som finns att hämta i grannlandet. Ett svar löd så här när de fick frågan om man “uppfinnar hjulet två gånger”:

“Precis. Och det gör vi! Det gör vi jätteofta? Vi gör det mycket,[...] mer än vad som är rimligt i dagens upplysta samhälle!”

För andra handlar det som skrivet, mer om att utnyttja den kunskap som redan är identifierad:

“ För [projektets] del så är det väl framför allt nyttja kunskapen i andra länder, framför allt Danmark då de är, vad ska man säga, de är väl världsledande på den här tekniken innanför [projektområdet] och har de bästa forskarna, så det är ett jättebra utbyte Sverige och Danmark däremellan.”

### **3.2 Resurs:**

Det möjligtvis tydligaste eller självklara värdet med Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projektet är för många det ekonomiska tillskottet. Men i denna del presenteras "resurser" som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak besitter, utöver det monetära. Mervärdet i resurser kan ses som förlängning av den kunskap och erfarenhetsdelning som presenterades i kapitlet ovan. Dessa diskussioner och den hjälp de intervjuade nämner rör sig om metoder, verktyg och tillvägagångssätt i att driva ett projekt - specifikt över gränsen. Rådgivarna har varit en hörnsten många projekt förlitar sig på:

" Vi har fått väldigt bra hjälp i vår projektansökan från våra rådgivare - de har varit väldigt hjälpsamma och hjälpt oss att rama in projektidén på ett väldigt bra sätt så att det ligger i linje med insatsområdet så vi i partnerskapet hittar våra respektive roller - de har hjälpt oss att rigga projektet i ett bra sätt."

Rådgivarens roll är tydligt uppskattat genom alla projekten och är sällan "för" aktiv i projektsamarbetet. Ytterligare, så är det värt att nämna hur det är många intervjuade som påpekar även att när de har nått en tröskel, exempelvis i form av formuleringar eller liknande innanför programmet eller insatsområdet, så kan de ta kontakt:

"(...) jag har aldrig i mitt liv, och jag har varit anställd i [nästan 20 år] och arbetat med flera EU-projekt och har aldrig någonsin upplevt ett

sekretariat som är så serviceminded och så hörsamma och så hjälpsamma och så alltså det är så galet.

För andra ställen så har jag upplevt [att man] nästan behöver ursäkta sig själv för att man knackar på dörren eller att man ska iallafall vara förberedd till tänderna, eller iallafall ha precis koll på vad man ska prata om."

Jämförelsen till andra program är tydlig. Intervjuade nämner en av de tydligaste styrkorna som finns med Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak, är deras rådgivare. Hur "agil" man kan vara med sitt projekt dikterar för många deras engagemang och tilltro till ett bra resultat. Citatet nedan beskriver vidare detta förhållande mellan projekten och sekretariatet:

"Alltså man kan säga att alla de projekt vi kör är utvecklingsprojekt - så det vill jag också säga är att, där vi börjar och vi sitter och skriver [om] är oftast väldigt sällan där

vi slutar när projektet är slut. Det tycker jag är riktigt [bra] - det är ett väldigt agilt och anpassningsorienterat [program], det är ett jättestort plus, också i relation till många andra finansieringskällor där man är enormt klar med sin målsättning och ifall du inte når den målsättningen så får du ett avdrag i finanseringen. “

Det faktum att projekten kan vara resultat- och anpassningsorienterade snarare än förankrade till ett slags kontraktuellt “löfte” på hur målsättningen kan se ut, när man börjar, är en betydlig framgångsfaktor för många projekt. Den dialog som hålls mellan projekten och rådgivarna kan sällan vara för mycket, utan bör snarare ses som något som ska fostras och stärkas. Denna diskussion återkommer i 5.2 Information.

Programmets struktur är även en framgångsfaktor. Avgränsningen och själva fokusområdet på Öresund-Kattegat-Skagerrak är även där ett stort plus för mångas vilja att söka Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak. I denna längre paragrafen undertill kan man få ett inblick i vad projekten överväger när de står mellan andra fonder, såsom Horizon eller Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak:

“(…) Typiskt kan man säga att den här typen av projekt hade kunnat få ‘funding’ i nationella forskningsprogram, eller i EU’s stora ‘horizon’ program, eller liknande - men det vill säga att då faller det antingen innanför att det är nationellt, då är det typiskt ‘okej, vi kan nog ha lite samarbete utanför ens eget land’ men fokus ligger ju på någon form av nationell finansieringskälla. Och de stora Horizon program, är mycket fokuserade på breda geografiska områden och är naturligt nog måna om att man ska täcka hela geografin in, alltså hela Europa på ett eller annat sätt. Så där finns inte, mig veterligen, många andra möjligheter i vår specifika situation, där vi sitter i Öresund-Kattegat-Skagerrak-regionen, för att skaffa den typen av finansiering för vårt arbete och försöka utveckla den plattform för myndigheternas samarbete.

Mig veterligen finns det inte andra möjligheter. Där spelar Interreg en riktigt viktig roll för vårt projekt och kan tänka mig att det är liknande för många andra projekt. Ok, då kanske man kan skaffa några mindre resurser för något nätverk men ifall du ska ut och samla kunskap och implementera den här kunskapen då känner jag inte andra möjligheter rent omedelbart.”

### **3.3 Marknadsföring:**

“Det skulle jag säga, det finns liksom en ‘brand recognition’ att folk vet liksom ‘Ah, Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak, ja men då är det ok då’, det finns en prestige i att ha drivit ett sådant projekt för det är också det som motiverade oss att vara projektägare. För baksidan är att man får mycket administration kanske och mer liksom, det krävs mer resurser att driva än om man ska vara partner. Men vi ser

fördelarna att vi får synlighet och får ta en ledarroll i en fråga som betyder väldigt mycket för oss [...]"

Citatet ovan sammanfattar i kortast det mervärde organisationer upplever i förhållande till den marknadsföring som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak passivt bidrar med. Genom att associeras med Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak varumärke får projekten, som de själv beskriver det en "brand recognition".

Denna varumärkeskännedom agerar både som ett erkännande hos projekten gentemot andra möjliga projektpartners att man har en "produkt" som är värd att investera i, men även i relation till kapacitet och kunskap från organisationens håll. I citatet ovan görs det även en kommentar gentemot det stora administrativa arbetet som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak och andra fonder generellt är kända för. En person beskriver det följande:

"För att, försöka starta upp något nytt i Interreg världen - [det] har ett riktigt, riktigt dåligt rykte i förhållande till de administrativa kostnaderna och att det är ett [riktigt] tungt program och att det är riktigt mycket avrapportering och att man ska rapportera varje halvår (...)"

Projekten understryker värdet i att man är kapabel till att hantera och manövrera runt typiskt tunga administrativa uppgifter - så blir man en attraktiv projektpartner. Mervärdet blir därför övervägande positivt när man sammansätter att folk kan och lyckas med att bedriva ett projekt - på trots av hur administrativt tungt det må förefalla eller initiiellt kan uppfattas. Andra projekt beskriver detta mervärde som:

"Det är något 'marketing' i det, för självfallet hade vi kunnat göra det som en egen organisation, men det ger ett bredare underlag för att säga 'Nu ska du höra, tillsammans med andra organisationer i andra länder är vi eniga om att vi ska arbeta det här hållet - därför vill vi gärna besöka er' det ger något mer vikt bakom sig, än om att bara 'jag' reser ut för min egna organisation [...] så ja man kan faktiskt kalla det en form av marketing."

Genom Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekten kan man få ett betydligt bredare "outreach" än om man var själv. Organisationens slagkraft i sin kommunikation kan nå ut mycket längre och man kan upplysa omvärlden på en helt annan nivå än om man var ensam. Citatet ovan påpekar ett intressant perspektiv i hur man går från att vara ett "jag" till ett "vi" och vad det gör för skillnad i hur organisationen uppfattas. Andra projekt delar även denna syn:

“(...) det fungerar som en sådan hävstång också, för vi jobbar ju jättemycket med politiska organisationer för kommuner och regioner och trafiksällskap som ska argumentera för varför de vill göra ett eller annat nytt. Eller göra något på ett annat sätt, och där ger det bara riktigt mycket pondus till deras argument att man kan ‘ja men det gör de redan i Skåne! De har haft dessa erfarenheter med det.’ så det ger något mer ballast till de resultat vi själva skapar men också till den inspiration man kan ta med sin egna organisation och egna [kontext].”

#### **4. Samhället:**

Vad får det bredare samhället utav att man samarbetar över gränsen? För projekten poängteras ett centralt ämne: resurseffektivitet. Hur får man bäst värde ut av det resultat man kommer fram till? Ska man själva sitta på kunskapen eller det verktyg man har producerat? Resurseffektiviteten kan även ses i vad andra projekt diskuterade som, närmast mantrat av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak, gränslösa lösningar.

##### **4.1 Resurseffektivitet & Hållbarhet:**

Resurseffektivitet och hållbarhet är för samhället en av de mer konkreta exempel som framgår hos projekten. Som tidigare diskuterat i 3.1 Kunskap & Erfarenhetsdelning visade projekten hur ett mervärde för organisationen var att dela med sig av sina ämnesrelevanta kunskaper sinsemellan. Konsekvensen för det bredare samhället är att folk inte upprepar sina studier eller forskning. Att organisationer inte uppfinnar liknande metoder självständigt, eller samma konklusion blir tagen gång på gång.

Inte nog är det en fråga om resurser, för organisationerna, utan även en fråga om tid och innovation. Ett citat diskuterar hur man bäst investerar eller använder Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak resurser:

“Det ligger lite mer i vad man kan kalla den ‘fluffy’ [luddiga] delen. Det är där vi tycker att interreg resurserna lönar sig bäst. För ska vi då över till stora implementeringsfaser så är det helt enkelt några andra program [som är relevanta] som har större belopp och är formade till

att göra den här slags implementering. Men vi ser Interreg som det som banar vägen för några större insatser (...)”

Resurserna kan bana vägen för nästa projekt att ta upp facklan. Genom att utveckla, vad man kan till någon grad kalla ett förarbete, så kan man fördela kompetensen över regionen så att kommuner, regioner eller organisationer vidare kan utnyttja det önskade resultatet. Ett annat exempel lyder:

“Man gör att det blir tillgängligt för andra och man får promoverat det för andra som sitter med det, med samma utmaning. ‘Här finns det faktiskt en lösning och ni får gärna fråga oss om hur man nu använder det här verktyget vi har gjort.’ så ser jag på det som bäst använt.”

Projekten noterar själv behovet av att dela med sig av sin kunskap och ser det som regel som en del av det resultat de kommer fram till, att andra kan och bör använda sig av det. Ytterligare exempel:

“(…) vårt huvudmål är ju att öka innovationskraften innanför [ämnesområdet] och [fortsatt beskrivande av projektmålet]. (...) vi kommer att leverera på det området, (...) vårt projekt bidrar till hållbarhet. Alltså vi har ju investerat [stora summor] i [projektområdet]. Och att bygga upp [projektområdet] som man kan titta på och ser coolt ut, är väl ‘fine’, men om den inte används - om inte [folk] känner till att den finns, det är det första - ‘awareness’ och att man så ser att folk använder den, att man gör något vettigt av den data man samlar in. Där bidrar vi.”

## **4.2 Gränslösa lösningar:**

På samma sätt som gränsregional resurseffektivitet handlar om en organisatorisk medvetenhet som gynnar samhället, så kan denna del även visa på hur projekten kan och ger ett tydligt mervärde. Mervärdet förekommer i form av kollektiva lösningar för det bredare samhället i Öresund-Kattegat-Skagerrak regionen. Citatet nedan visar på hur man inte kan förvänta sig att problemen stannar vid landsgränserna:

“Det som är vår vårt bidrag till det här, genom projektet, är vår ämnesrelaterade kartläggningen av vad biodiversiteten är för något och hur den blir påverkad av klimatförändringen (...) Du kan skydda biodiversiteten i Danmark och i Sverige, men man tänker inte på att sakerna hänger givetvis ihop över gränsen. För biodiversiteten känner ju inte igen de gränserna?”

Det är tydligt att vissa problem kan inte lösas enbart via nationella incitament. Här är Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak en unik drivkraft för regionen som tidigare diskuterat i 3.2 Resurs:

“Och de stora Horizon program, är väldigt fokuserade på breda geografiska områden och är naturligt nog måna om att man ska täcka hela geografin in, alltså hela Europa på ett eller annat sätt. Så där finns inte, mig veterligen, många andra möjligheter i vår specifika situation, där vi sitter i Öresund-Kattegat-Skagerrak-regionen, för att skaffa den typen av finansiering för vårt arbete (...)”

Ett ytterligare exempel på hur ett hälsosamt gränsregionalt samarbete mellan länderna:

“(..) oftast så ligger de [bästa] jobbmöjligheterna faktiskt i grannländerna. Och när vi så kollar på, vad ska man säga - speciellt de unga människorna, som inte har lika många möjligheter, det kan ju också vara att de kanske har en lägre utbildningsbakgrund eller andra utmaningar.

De tänker väldigt sällan på internationella [möjligheter] och tänker väldigt sällan på gränsöverskridande möjligheter. Bara det att vi försöker komma ut till dem och föra dialoger med dem, bara det öppnar en helt ny värld för dem. Samtidigt som det gör det för näringslivet och arbetsgivare att de kan plötsligt kan få tag på en arbetskraft som en de inte alls hade tänkt på fanns tidigare. Så det ger - på så många nivåer, en möjlighet att arbeta gränsöverskridande

- istället för att tänka att man ska lösa det lokalt, eller regionalt.”

Med citaten ovanstående, även från Individ och Organisation är det tydligt att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak faciliterar möjligheter. Det gränsregionala arbetet som folk pekar på, som måste ske för att tackla vissa problem, hade helt enkelt inte kunnat göras i det omfång som nu sker idag.

## **5. Utmaningar och möjligheter:**

I denna del presenteras möjliga hinder och utmaningar som projekten upplever är markanta för dem när de ska arbeta över gränsen. Det rör sig om tre huvudutmaningar: Språk & kultur, Information och Administration. Med Språk & kultur rör det sig om de språkbarriärer eller idéföreställningar som förekommer mellan olika nationaliteter. Information berör programrelaterade kommunikationen, alltså formulering av programmet och insatsområden. Administration som tidigare diskuterat, är som titeln avslöjar, relaterat till hur projekten skall hantera den administrativa bördan, såsom rapportering av tider och dylikt.

### **5.1 Språk & kultur:**

Som en av de mest uppenbara skillnaderna när man arbetar tvärs över gränsen, så förefaller faktorer som “språk” och “kultur” att ta upp mycket tid hos projekten. I antagandet av att vi som nordbor, skandinaver eller något tredje ska kunna förstå varandra helt obehindrat, sätter man sig ner och försöker ha en konversation. Om det så rör sig om enstaka ord, eller hela meningar så skapas ett initieellt motstånd i samarbetet när språkbarriärer uppstår. Något som poängteras hos ett av projekten, med att vara:

“(...) sinnessjukt svårt i början, ifall man inte kommer från en tvåspråkig familj eller har haft ett annat arbete där man jobbat på svenska, så jag satt de första gångerna i våra tidigare interregprojekt och fattade ingenting [på mötena].”

Andra intervjuade påpekade andra utmaningar med språket, där man tror att man förstår varandra:

“Det var så märkligt- det var först ett och ett halvt år in i projektet vi förstod ordet plattform betydde något annorlunda i Danmark och Sverige. Därför hade vi jobbat i nästan ett och ett halvt år med att förstå det vi höll på att utveckla annorlunda, fram tills att vi kom fram till att ‘nu ska plattformen göras’ (...) men vi räknade ut att vi hade pratat om olika saker! Så på det sättet finns det också [ett värde] att verkligen definiera ord för dig och er. ‘För oss är det detta’, och man förstår verkligen ord annorlunda, inte bara som människor men över gränserna också.”

De intervjuade projekten nämnde som regel att dessa språkbarriärer kunde överkommas relativt enkelt när man fick lov att avsätta nog tid till det.

“(...) det finns alltid en språkbarriär och man kan tydligt lägga märke till vem som har varit med i projekt flera gånger, de har lättare med det för de vet och kan förstå - ja man lär sig sakerna (...)”

Det fanns ingen universal lösning som återkom, utan projekten utvecklade olika svar på frågan. Vissa utvecklade metoder och andra övergick som simplast enbart till engelska som deras arbetsspråk. Nedan presenteras en enkel metod:

“Det är klart att där förekommer någon koordinering och att det förekommer missförstånd med språket, vi har ju en sådan procedur när vi gör ‘slides’ eller emails till grupperna att vi - ifall det är jag som gör det - så skickar jag det till vår koordinerande partner i Sverige som vi har ett riktigt bra partnerskap med - som inför svenska ord och översättningar där det ger mening [och vice versa] så [alla förstår] och det tar tid när man ska inkorporera det.”

För andra handlade det inte enbart om språkbarriärer, utan där förekom även upplevelser om kulturkrockar.

“Rent grundläggande är vi väldigt lika, men det är några sådana här småsaker som jag tycker vi stöter på. Där finns en större förväntning till linjäritet och en mer hierarkisk uppbyggnad hos svenskarna. (...)

Så jag upplever att svenskarna är långt mer strukturerade och i verkligheten lättare att ofta ge en uppgift [till svenskarna] för då levererar de, men omvänt har de lägre förtroende till att veta vart processen ska sluta upp. Eller vad som ska ske i tidsplanen om 2 eller 3 år. Det har lett till flera olika förvirringar, det kunde också leda till att partners har dragit bort ur projektet för att det blev ‘för stort’ det man skulle lova i förhållande till att etablera ett samarbete och något ‘blivande’ efter projektet. “

Hur man än har upplevt Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projektet och de språkliga eller kulturella barriärer som har förekommit, så är i princip alla ens om att den endaste konkreta lösningen är: tid.

“Man behöver tid på sig. Jag hade inte velat ha ett Interreg projekt på ett år eller så, man behöver lära känna varandra och kulturskillnader och så vidare är ju viktiga att förstå sig på - ja. Kulturella skillnader och skillnader i system (...)

Ja, alltså jag tror helt att man måste ha tid på sig och se så att projektet inte bara är några månader utan låter det löpa på längre tid och låt det finnas en budget. Detta är viktigt för Interreg då, se till så att det finns för de som ska leda projektet att de har tid att jobba liksom med att få ihop personer (...)

Ytterligare exempel:

“Ja alltså, kulturella skillnader. Ja det är sånt man överväger. Men saker tar som regel bara längre tid och det är mer ‘skriveri’ med att man ska involvera organisationer i andra länder som gör det på andra sätt och kör på andra tidsfrister.”

Ovanstående citat pekar på vad som måste anses vara kontentan med språk och kultur. Sverige, Norge och Danmark är i sig inte så pass annorlunda att samarbete inte kan förekomma. Det som verkar vara den största farhågan är den mentala barriären och antagandet att man är mer annorlunda än vad man faktiskt är. Folk tar ett ägarskap i att vara “dansk” eller vara “svensk”.

Vad man ser efter ett tag, är att när de väl börjar arbeta ihop är de inte längre enbart en nationalitet utan “kollegor” och “partners”. Det är inte udda att känna sig ängslig eller osäker på att samarbeta i något stort nytt projekt, specifikt med organisationer man inte känner igen, heller inte när man är van vid sin “ankdamm” som tidigare

diskuterat. Denna tanke ligger även i linje med de negativt laddade associationer som speglas, oavsett nationalitet - när man frågar "hur är 'X'" får man svaret: "oftast hierarkisk".

För att återvända till en diskussion om en "lösning": Tid nämns flertal gånger igenom intervjuerna som en succéfaktor för projekten och nämns regelbundet i förlängning av just språkbarriärer. Det förefaller vara uppenbart att det folk har behov:

- Mer tid till sina projekt.
- Fler situationer där de kommer i kontakt med varandra, även utanför projektarbetet.

Sådana situationer kan exempelvis vara liknande till den nätverksträff som hölls den 25 September 2024, som upplevdes som väl mottagen av de som deltog. Andra exempel kan vara seminarium, "workshops", diskussionsforum eller andra tillfällen för folk att prata med varandra. Ytterligare kan man överväga hur mycket Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak bör facilitera dessa möten. Ifall det är tid som projekten poängterar, kan det vara en fördel för dem att avsätta tid till ett förarbete som handlar om ett slags kollegialt kulturutbyte eller socialisering, där man lämnar "ankdammen". Mer konkreta lösningar är inget som nödvändigtvis kan produceras av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak. Exempel på något konkret kan vara en "språklista". Däremot är det min mening att den riskerar att vara antingen för obskyr eller för generell, då brukaren har behov för projekt- och ämnesrelevanta glosor. Huruvida detta är sant behövs det göras en annan studie.

I summering är det min åsikt att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak bör fortsätta och utvidga det arbete de gör i relation till kultur och språk när de sätter parter ihop för att prata, exempelvis via nätverksträffar och dylikt. Hur man än väljer att lösa det, så verkar det vara en fråga om osäkerhet grundat i antagande, när det kommer till kultur och språk, snarare än något mer "reellt".

## **5.2 Information:**

I denna del presenteras utmaningar som projekten har belyst rörande "Information". Information i relation till projekten är mångfacetterad. Det rör sig inte enbart om information som är tillgänglig exempelvis via projekthandboken eller dylikt, utan kan även röra sig om resultatsförmedling, osäkerhet gentemot programmet och insatsområdena. Ytterligare presenteras även önskemål gentemot hur potentiella kontaktnätverk kunde se ut. En projektdeltagare sa detta:

"Det ligger någon gammal hemsida kvar nu när ni har bytt hemsida - det som kanske hade kunnat vara bra, är väl något 'lättare starter pack' för en nybörjare. Liksom 'det här är det absolut viktigaste ni behöver tänka på' någon slags 'one pager'. Så man inte behöver lära sig hela den här maffiga... [Projekthandboken] - den är jättebra,

men typ 'det här behöver ni tänka på, loggan behöver vara större, deltagaren behöver alltid vara med när ni tar en bild' och så, så andra också kan vara med [...] för vi jobbar ju med projektmedarbetare också som ska göra aktiviteter själva eller gå in i... då kan det vara hjälpsamt att ha en sådan liten guide bara så man inte drar det i 'långbänk' - allt sånt.

Och så något litet 'community' kanske kring vi som verkar i projekten eller något - det blir så 'flummigt'. Någon LinkedIn grupp där man kan lägga ut projektaktiviteter man gör så man också når fler som kan förstå vad projekt är, det försvinner ju lite grann i vimlet [brus] liksom (...)"

Ovanstående citat pekar på en utmaning hos projekten, där informationen verkar vara svår att navigera, eller snarare svår att sälla ut. "Vem behöver veta vad" och liknande. Trots att det kanske förekommer vara omöjligt eller en idyllisk tanke att kondensera projekthandboken till en "one-pager" är det fortfarande en viktig kommentar på att projekten möjligtvis inte förväntar sig att sina deltagare läser hela, eller kan understryka vad det viktigaste är att veta när man är ny i Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak samarbetet.

Finns det därför en risk att organisationer inte utnyttjar de resurser som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak erbjuder? Finns det även en risk att de inte uppfyller de krav som stipuleras enbart på grund av ren ovetande? Detta upprepas även hos andra deltagare:

"För det mesta så verkar det rätt så oförståeligt och då kan partnererna springa iväg och blir bortskrämda från det här och det har jag dessvärre upplevt flera gånger, vart jag har pratat med folk för att överbevisa dem att 'hör nu här, det är faktiskt riktigt mycket pengar i det här Interreg, 'give it a go, det passar perfekt till vad ni vill och kan.' men när vi då börjar ta snacket med dem så verkar det oöverskådligt."

Frågan är till någon del redan besvarad i följande citat, där projektdeltagare presenterar deras tankar:

"För det kan säkert sitta någon där ute som tänker 'Nej alltså, jag önskar jag kunde göra sådant projekt, men åh finansierings procenten är 60% - okej det kan vi inte' eller 'beskrivningen av insatsområdet kanske är inte helt i förhållande till vad vi vill.' Det kan ju vara enormt många orsaker som jag inte kan komma på, så vi har ju kört projekt i många år. När vi då pratade med [en projektrådgivare] och [rådgivaren] kollade på ansökan och sa 'den träffar inte helt i mål nu med det nya programmet som kommer nu snart' så gick vi ju i dialog om det, och det kan ju vara så att folk inte vet att [Interreg] faktiskt menar det när de säger 'ta kontakt' med oss, för det hör man från så många ställen."

Problematiken som ovanstående citat så tydligt pekar ut, ligger i att folk i antar att man inte kan komma i kontakt med Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak. Citatet pekar även ut att det finns en snävhet i beskrivningen av insatsområdena, som kan avskräcka potentiella projektansökningar, något som upprepas i följande citat:

“Jag tycker också det bör översättas från Interreg vad det är som de olika insatsområden kan - om man tar exempelvis Gränslös Arbetsmarknad, det är nästan inga projekt ansökningarna innanför den här kassan. Jag fattar det fortfarande inte var det inte är fler som nappar. Men jag tror helt enkelt det är för att folk de är, de har svårt att se ifall deras projekt idé faktiskt passar in i detta? Så alltså om man är mer exemplifierande med detta, vad det kan vara - liksom att man säger ‘det kunde vara denna slags projekttyp’ eller ‘Också denna slags typen’?”

Lösningen ligger hos rådgivarna och projekten själva som diskuterat i 3.2 Resurs. Rådgivarna är uppenbart en av de tydligaste verktygen och resurserna som Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak besitter, baserat på projektens intervjuvar. Nästa problem som skall besvaras är hur man får folk att ta kontakt med rådgivarna så de kan ta del av informationen. Man bör se över huruvida den passiva kommunikationen ska eller kan vara mer tillgänglig. Finns det en poäng att ändra på det, eller är det snarare en fråga om att vara proaktiv och bemöta möjliga projektdeltagare? En ytterligare poäng som tas upp av ett projekt är just om detta, ett citat som diskuterades tidigare under 3.2 Marknadsföring:

“Det jag upplever ofta är det finns ett behov för en rutinerad leadpartner eller en - det är ett jättestort plus att jag har den erfarenhet som jag har. Ifall jag sticker från organisationen är de relativt [körda]. För då tappar de riktigt mycket kunskap. Det betyder ju då också att när vi kollar på andra projektidéer så försöker jag skapa en blandning mellan etablerade Interreg-partners och några nya. För att, försöka starta upp något nytt i Interreg världen har ett riktigt riktigt dåligt rykte i förhållande till de administrativa kostnaderna och att det är ett [riktigt] tungt program och att det är riktigt mycket avrapportering och att man ska rapportera varje halvår, så det är egentligen något med att man ska bryta ner och förklara för partnern vad man ska leverera...”

...Jag använder faktiskt riktigt mycket av det halva året i att försöka förklara för partnererna och ekonomerna om ‘innehållsdelarna’ vad kraven är så det inte verkar som ett jättestort krater, eller något [sjukt] stort projekt att gå in i [helt i blindo]. Det är iallafall något som när jag pratar med andra partners som input att de ska också reflektera nog tid till upplärningen av nya partners. Så man kan få det rätt från första början.”

Diskussionen ovan, i sin kritik, belyser även ett möjligt svar. Organisationerna som använder mest tid på projektet blir investerade i projektets succé och möjliga "spin-off" chanser. Därför är det även tydligt att dessa organisationer och specifikt erfarna "project-leads" agerar som inofficiella ambassadörer för Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak och slags katalysatorer för projektansökningar. Risken finns att ifall tröskeln är för stor att den erfarna inte kan navigera det själv eller att "värdet" inte är uppenbart nog för andra organisationer att söka in. Samma risk förekommer ifall "ambassadören" skulle lämna projektet och erfarenheten försvinner helt.

### **5.3 Administration:**

Som den mest upprepade utmaningen bland projekten är administration ett stort hinder för många. Vissa uttrycker frustration över att de inte förstår varför de ska rapportera specifika detaljer, andra påpekar att de förstår det - men att det helt enkelt tar för lång tid. Som en mer programteknisk fråga finns det inga tydliga förslag i denna rapporten angående administration. Däremot, finns det ett klart värde att presentera projektens synpunkter om "mekaniken" som utgör Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak, på trots av hur uppenbara de må förefalla. I denna del kommer det förekomma längre paragrafer och citat då det finns ett värde i att låta intervjuerna presentera sina åsikter obehindrat:

"Ja- vi använder enormt mycket tid på att överbevisa vår 'driftavdelning' om att det är värt pengarna. (...) För så kommer de här rapporteringarna varje halvår och man når bara precis få svar från den [från förra halvåret] innan man sätter igång med nästa. Så riktigt mycket av ens tid går till administration. (...)"

Personen fortsätter:

"Nu har jag suttit med många andra projekt och så. Och har suttit med Horizon som är mycket mer administrativ och ännu värre, men alltså - man använder jättemycket tid på det här. Nu är jag ju 'leadpartner' så jag har avsatt 50% av min tid enbart på att 'lead' - vilket är enbart administrativt.

Vilket är ett halvt år värt av arbete, så ska det sitta en person och göra administration. Det ger sig själv att det är mycket arbete och det finns inget värde i att göra allt detta - det är enbart för att facilitera, så vad man kan göra annorlunda? Ja det vet jag inte - det kommer ju ifrån krav och olika hänseenden, och i slutändan är det en tillits-övning ifall det inte fanns någon administration så skulle det finnas tilltro till att vi faktiskt gör det. Det är enbart för att det finns så många saker man ska validera, säkra eller ja - vi har gjort detta, vi har lovat att vi har använt pengarna på detta sättet och det är ju medborgarnas pengar? Så därför är vi ju tvungna att

dokumentera. Det gör bara att det är enormt trögt och tar lång tid - det kan vara. Jag tror helt säkert att det är en 'Showstopper' för många. Jag känner jättemånga som inte orkar ingå i projekt för de tycker det är för tungt. Den tid de använder på administration använder de hellre på att det går långsammare. Eller ja - åtminstone mer tid på ja."

Administrationen, när väl folk förstår hur och varför man ska göra som man gör, så är den endaste kommentaren att det behövs mer tid. Ett ytterligare perspektiv på frågan lyder:

"Ja - det tror jag 100%. Jag tror att där det ligger en stor uppgift för interreg sekretariatet och medarbetarna är något jag också har pratat mycket med dem om. Att de ska vara försiktiga med att inte skrämma folk. Jag fattar också att de ska ge informationen på ett upplyst sätt så att man inte säljer en dröm och så säger man det 'inte är något problem' - ja det är mycket administration i det här men, jag tycker också att man ska prata med och inte ner, så man har en färdig modell man drar ner över parterna.

Där är det markant bättre att ha en dialog med dem och säga 'Hey jag vet att ni inte har det mest professionella setup, men det vi kräver från er är att ni måste ha koll på allt det där med lönespecifikationerna' och så vidare 'och ni ska ha koll på era timmar' och sånt."

Ett annat problem som förekommer är med rapporteringen är även revisionsprocessen. Något som följande citat påstår hämmar deras möjligheter för att etablera samarbeten med potentiella partners:

"Vi har inte haft några problem med att kommunicera med Interreg sekretariatet [...] och ifall vi vill ändra något eller prata om vart vi är eller så, där tycker jag de har varit väldigt flexibla och bra till att återkoppla. Där var vi klart har en utmaning i att ha ett projekt 'setup' är att man ska revidera siffrorna för alla parterna och speciellt i Danmark. Vissa partners vill jättegärna vara med, men de är små partners och springer bara in i att revision fyller för mycket för dem. Och det gör att man ska tänka på att inte ha för små partners med. Alltså 'små' som ekonomisk andel. För det kan ge lite irritation, och det har vi sett speciellt hos privata partners, medan offentliga partners är vana vid att hantera det och har ofta en erfarenhet med att hantera det. Men ifall vi har kontakt med en privat partner som inte är van vid det eller har vana vid EU-projekt som så, så kan den här administrativa delen i Interreg vara väldigt tung. Speciellt revisionen i Danmark. Alltså den jag känner till.

För jag känner inte riktigt att Interregs 'setup' att göra statusrapporter eller 'lägesrapporter', de tycker jag är rimligt smidigt. Nämligen att vi har lagt det mesta

hos Lead Partnern. Men ja. Revisionsprocessen i förhållande till enkla partners är en utmaning.”

Det finns ett tydligt önskemål hos några av projekten att ha med fler privata aktörer, och menar att några sitter på kunskaper eller resurser som de gärna vill införa i projektet. Däremot, såsom vi såg ovan, finns det utmaningar och trösklar som försvårar det samarbetet.

## **6. Summering:**

“Så då kan man tänka sig på hur svårt det är att hålla koll på vad som händer mellan och med andra organisationer i vårt närområde, när det dessutom är en landsgräns! Åh! Det är super svårt... Men då är Interreg projekten en ögonöppnare!”

Citatet ovan sammanställer många av de aspekterna som rapporten har haft som syfte att belysa. Projektintervjuerna har presenterat tre viktiga perspektiv:

- Det finns inga “norska” “danska” eller “svenska” unika problem där man inte har haft nytta av att lära sig av varandra.
- Interreg kan och gör det möjligt för dessa samarbeten att existera.
- Kommunikationen är kritisk för dess fullgörande.

### **6.1 Gemensamma svar:**

Utifrån första del, med “unika problem” i åtanke, så är det i princip universalt accepterat projekten emellan att det finns inhemska lösningar till inhemska problem. Däremot, så är det faktum från projektens perspektiv att ifall man samarbetar om gemensamma utmaningar hittar man betydligt bredare och innovativa svar. Samarbetet sker oftast organiskt men är som regel begränsat av organisationernas egna kreativitet. Det kan vara problemformuleringar som är för snäva, folks egna mentala barriärer gentemot att arbeta över gränsen eller dylikt.

I intervjuerna syns även att organisationer är ibland avhållsamma att ingå ett samarbete över gränsen för de inte ser det direkta värdet eller hur de kan anpassa det till något gränsregionalt, på trots hur uppenbart relevant det må vara. Idéföreställningar om att “Danskar” eller “Svenskar” jobbar på ett eller annat sätt påverkar även dessa mentala barriärer. Däremot, i varje projekt, på trots hur kritisk de har varit, så har inte någon uttalat sig negativt om projektresultatet eller samarbetets “produkt”. Det förefaller därför att ligga i projektens- och projektdeltagarnas natur att när de väl är “igång” vara bekväma och opåverkade av de tidigare mentala barriärerna som diskuterat.

På detta sätt är det även intressant att påpeka hur kultur och språk verkar ha en påverkan i de initiala stadierna av projektet, där folk tar ägarskap i sin identitet oftast bundet till språk eller härkomst. Tröskeln blir därför större desto fler deltagare man har, och har ibland blivit jämfört med "öar" hos de olika projekten. När organisationer i projekten inte känner sig "delaktiga" eller inte kan spegla sig i det gemensamma ändamålet påverkar det därför viljan och engagemanget. Lösningen härstammar som regel från Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak sekretariat och projektrådgivare.

## **6.2 En "dörröppnare":**

I relation till andra perspektivet som presenterat, är det uppenbart att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak faciliterar möjligheter för projekt att verkställa sina mål. Däremot är det viktigt att minnas att det inte enbart är pengarna som spelar roll. De som har varit mest positiva gentemot Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak är också de som har haft bäst och mest regelbunden kontakt med sekretariatet och rådgivarna. Som diskuterat tidigare; ifall de inte kan spegla sig i varandras (andra organisationer/projektdeltagare) engagemang, så speglar de sig i Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak vilja och drivkraft. De intervjuade påpekade även att de var förvånade över att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak faktiskt svarade, var redo på frågor och kunde agera som bollplank. Anekdoter från tidigare projekt visar på en förekomst av en enorm skepsis gentemot fonder och program. Projekten påpekade även hur Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak är ett "agilt" program, där man utifrån behov och grund kunde anpassa sin tidigare satta målsättning.

Med det i åtanke, blir det en välfungerande symbios mellan projekten och Interregs Öresund-Kattegat-Skagerrak styrelsesätt. Där projekten frodas av att "komma igång" som tidigare sagt, och hur Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak verkar vara drivet av konkreta samhällsgynnande resultat snarare än dogmer. Intervjuade preciserade, liksom diskuterat i stycket 2. Individ, att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak projekten var en "dörröppnare". Att projektet får resurser, stöd och rekommendationer från Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak är centralt för projektets hälsa och framgång.

I förhållande till de kulturella och språkliga barriärerna, så är det en stor uppskattning med de nätverksträffar och folkmöten som organiseras av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak. Många av de trösklar som har nämnts kan motverkas direkt. Mycket av vad folk upplever som svårt eller en utmaning, rör sig antingen om kommunikation eller tid. Kommunikation och ens vilja att engagera med Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak sekretariatet verkar diktera hur folk går in i ett projekt. Igenom rapporten har det gjorts tydligt att man kan ta kontakt med Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak angående frågor. Som diskuterat i ovanstående del angående engagemang, så är det tydligt att vissa organisationer saknar just det driv för att agera på frågetecknen de möter. Istället för att då ta kontakt, så ser man det som tidigare citat nämner, att de väljer bort Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak samarbetet. Detta är grundad, som påvisat, från antaganden. Folk antar att man inte

kan få hjälp eller att programmet inte är anpassat utifrån deras problemställning, när det i själva fallet är ett väldigt agilt program.

För att avsluta rapporten kan man observera de citat som har presenterats och de analyser som har gjorts utifrån en metafor av ett torg.

När blir en plats ett torg? Vilka kvalitéer måste den uppfylla? Kan man bygga en stor betongyta och förvänta sig att folk ska använda platsen som tänkt? Eller blir det först ett torg när folk organiskt använder sig av ytan, träffas och handlar.

Lika mycket som ett torg är beroende av floristen, glassboden och människorna som går över kullerstenen - för att kunna anses vara ett "torg", så är Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak beroende av sina projekt. Samtidigt, liksom torget är Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak en mötesplats för brukaren.

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak blir en knutpunkt för projekt, organisationer och företag. Programmet driver innovation och agerar, liksom metaforen av torget, som ett stycke infrastruktur för öppna dialoger om resultat och framgång. Men liksom torget så kan Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak som program inte existera i ett vakuum utan dess brukare. Man är beroende av projekt lika mycket som projekten är beroende av programmet. Därför är det en kritisk symbios att minnas när man gör ett program, så att man inte förväntar sig att folk får anpassa sig oändligt till ens krav.

Stora tekniska frågor såsom administration är omöjliga för mig att besvara, men det är tydligt att det förekommer ett schism mellan hur projekten och Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak ser på administrations-frågan som bör anmärkas.

I slutändan är det tydligt att Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak är en ovärderlig resurs för regionen och ger flertal mervärden för Individen, Organisationen och Samhället, som har klargjorts med denna rapport.